

OVERWEGING 12 maart bij Johannes 4: 5-42; door Huib Klamer

2022 was de droogste zomer ooit in Nederland.
Rivieren bereikten hun laagste stand.
Aardappelen op het akkerland, onze tuinen verdroogden.
Meer dan ooit beseften we: water is leven.
Dat lazten we ook in de bijbelteksten.
De Israëlieten in de Sinaïwoestijn schreeuwen om water.
Water staat ook centraal in het verhaal van Jezus en de Samaritaanse vrouw.

Jezus is op weg uit Jeruzalem, naar Galilea, en komt dan door Samaria.
Daar, bij de Jacobsbron, bij Sichar heeft hij een ontmoeting met de Samaritaanse.
Die Jacobsbron bestaat tot de dag van vandaag, ligt op de Palestijnse Jordanoever, dichtbij de stad Nabloes, waar deze weken hevige onlusten waren tussen Israëliëse militairen en Palestijnen.
Ook nu nog woont bij Nabloes een groep Samaritanen.
Samaritanen leven ook – net als de Joden - volgens de Thora, maar erkennen alléén de eerste vijf boeken van het Eerste Testament.
Ze erkennen niet de bijbelgedeeltes van de profeten en ook niet de psalmen.
Daarom negeren Joden en Samaritanen elkaar.
Jezus trekt zich van deze vijandig-religieuze verschillen niets aan.
Hij kijkt voorbij die verschillen en voorziet een toekomst waarin Joden en Samaritanen weer samen geloven: “in geest en waarheid”.
Ik hoor in die woorden ook een aansporing aan ons om ons niet laten opstoken tegen elkaar, geen haat te zaaien, maar verbinding zoeken, verschillen te overbruggen.

Zonder schroom gaat Jezus met de Samaritaanse een gesprek aan.
De zon staat op zijn hoogste punt. Het is heet.
Jezus is moe van de tocht uit Judea, heeft dorst en vraagt de vrouw om water.
Onverwacht geeft Jezus het gesprek een nieuwe wending.
Hij zegt dat ook hij haar water kan geven.
Verwarrend.
De Samaritaanse denkt bij water nodig aan het lessen van lichamelijke dorst.
Maar Jezus spreekt over water als symbool voor de geest.
Water en geest, ze zijn vaak verbonden.
Bijvoorbeeld in de doop van Jezus in de Jordaan – als de geest op Jezus neerdaalt -.
Ook bij onze eigen doop ontvingen wij met het doopwater de zegen van de geest.
Jezus ziet helderziende aan de vrouw dat zij liefde heeft gezocht bij vele mannen, maar die niet heeft gevonden.
Jezus ziet haar ongeluk, zegt dat hij haar water kan geven dat haar nieuw leven, geluk zal brengen.
De vrouw is geraakt, beseft: deze man kent mij, ziet wat ik nodig heb; hij is een profeet.
Dan openbaart Jezus zichzelf: ik ben de Messias.
De kern van het verhaal voor mij is: dat we ons verlangen naar liefde en bevrijding beseffen, ons hart openen en die diepe Messiaanse liefde ervaren die ons omvat, glans geeft aan ons bestaan, ons vernieuwt, als een zachte helende aanraking, die verbindt, verschillen overbrugt. In de intense ervaring: ik ben geliefd, zoals ieder mens geliefd is.

Herkennen we iets van de ontmoeting van de Samaritaanse? Die innerlijke bron in ons, vaak verborgen maar soms ook waarneembaar?

- ETTY HILLESUM schrijft erover in haar Dagboek, 20 augustus 1941:

“Binnen in me zit een heel diepe put. En daarin zit God. Soms kan ik erbij. Maar vaker liggen er stenen en gruis voor die put, dan is God begraven. Dan moet hij weer opgegraven worden.”¹

- Een inzicht gaf mij: Teresa van Avila, karmelietes, uit de 16^e eeuw, als zij haar zusters het inwendig gebed aanbeveelt...

Het inwendig gebed is als het putten van water uit een waterput; met dat water bevoei je de tuin van je ziel, breng je je ziel tot bloei, word je een nieuw mens.

Teresa spreekt over het inwendig gebed als een ontmoeting: stel je voor dat je in gezelschap bent van Jezus, zoals je bent met een vriendin, die je liefdevol aankijkt, met je praat; besef dat je door die vriendin geliefd bent.

- Ook op het schilderij van Rembrandt herken ik die goddelijke liefde. Als ik mezelf verplaats in de zoon die knielt. Als ik de liefdevolle handen zie van de Vader: teder, vol ontferming.

Als we die goddelijke liefdesbron vinden, zal ons leven zich vernieuwen.

- De Samaritaanse is uitgelaten, ze rent naar het dorp om te vertellen over haar ontmoeting; als een soort apostel.

- ETTY HILLESUM in de Tweede Wereldoorlog hielp wanhopige mensen in Kamp Westerbork. De laatste regel in haar Dagboek was: “Ik wil een pleister zijn op elke wonde”.

Als wij die innerlijke bron vinden krijgen we energie, worden we actief. Dat hoeft niet door grootse dingen te doen. Het gaat eerder om goedheid in het vele kleine. Laten we het vele gewone dat we iedere dag doen, doen met veel aandacht. Door bewust om te gaan met elkaar, elkaar aan te kijken, een klein gebaar, een glimlach, een opbeurend woord, naar elkaar's welstand te vragen. La petite bonté, de kleine goedheid, daar draait het om, aldus de Joodse filosoof Levinas.

In één zin samengevat: als we ons bewust worden dat Gd ieder mens, mijzelf inbegrepen, liefheeft, wordt al het gewone buitengewoon.

---

¹ Dagboek van ETTY HILLESUM 20.8.1941. De nagelaten geschriften van ETTY HILLESUM 1941-1942, Balans, Amsterdam 1986 p. 97